

Lap: Népszava

1933 júl. 23.

Megjelent: _____

A ruha uccája

Valójában nem is az volt a Sas ucca, hanem a pénz uccája. Szinte történelmi patinája van, de mindenestre egy kor kiteljesedésének a szímboluma, már-már történelmi jelleggel. Ami az aranyban a 18 karátos próbajel, az volt a kereskedelemben a sasuccai üzlethelyiség.

Valahol ott kezdődött, amikor az ország a nyugat ízeibe belekóstolt és öltözködni kezdett. Többé nem szürke háziszöttesbe, hanem nyugati posztóba, sőt selyembe. Sőt errefelé is felfüstölögtek egyre sűrűbben a gyárak kéményei és állványok emelkedése, malterzúdulás közepett egymásután mohó iramban szökkentek magasba a belvárosi paloták. Akkor alapozták meg a Sas uccát és az itt lakó dívasztiákat.

Nem modern üzletek, inkább antikjellegűek, a nehézvasalású ajtók valahogyan kincseskamrák zordon, ódon, patinás hangulatát ébresztik. Mögöttük végtelen üzlethelyiségek, raktárak nyúlnak el messzi udvarok mélyéig olyan halmozásával az árúknak, hogy *egy ilyen helyről az egész várost föl lehetne öltöztetni*. Mind csupa textil, sűrűn egymás mellett a boltok, raktárak. De valami baj van itt.

A nehéz vasajtók lecsukva, kívül rajta a cédula: *Kiadó*. Mellette a másik ugyancsak bezártan. A harmadik nyitva, a vásznak jellegzetes szaga is kiérzik, de valami ankadtság is árad ki az üzletből. Nő könyököl a pultra és az uccára néz mozdulatlanul, merengve, mintha panoptikumban állna.

Mint amikor a milliomos vagyoniilag tönkrementen, öreges, benuletan ül egy tolókosiban, olyan most ebben az uccában a hangulat.

Bezárt üzletek és kiadó üzletek. „Higye el, kérem, sokkal jobban jövünk ki, ha nem árulunk” — mondja rezignáltan egy fiatal textiles, aki biztonnal gyermekkorában még nem gondolt arra, hogy a Sas uccában becsukott és kiadó üzletek is lesznek. Nem is volt azelőtt hosszú évtizedekig, a beosz-

tást megtartották: ez az üzlet csak zsebkendővel foglalkozott — jó néhány ország zsebkendőszükségletét látta el —, a másik csak vásznat árult, a harmadik bársonyt. És azt árulta az apjuk és a nagyapjuk is. Nehéz, faragott bútorok, nagy konyha, nagy ebédlő, sok ékszer, csipke és hatalmas, masszív ezüst gyertyatartók. És sok pénz, arany és bankó. Fúrge ügynökök vitték az árut, hozták a megrendeléseket Konstantinápolytól Kassaig, sőt azon is túl és így pergett el nemzedékek élete.

A Sas uccában nem volt baj soha és nem volt kiadó üzlethelyiség.

Most baj van és kiadó üzlethelyiség is van.

Két dinasztia üzleti helyisége között *tejcarnok*, de hogy bírta volna ezt ki húsz esztendővel ezelőtt a tej.

És de hogy bírta volna el a textil.

Most már a tej bírja, mert kartell az ura és a Sas ucca túri, mert fáradt, rezignált és sok baja, gondja van.

A *kényszeregyességek* ideje és diavatja vagy kilenc ceget kisodort a sorból, sőt némelyiket egészen elsodorta. Vagyonostól, ékszerestől, a zsúfolt, pompázatos lakásostól együtt. A többiek még állják, még tele az üzlethelyiségek, a raktárak, még az egész országot föl tudnák öltöztetni ebből az uccából, de nem lehet. Az ország rongyos és ráférne, de nem lehet. Valahol egy kis hiba történt a gépezetben. A Sas ucca jökevdű hadserege, a fél világot bejáró *ügynökhad*, amely diadalmas üzleteket kötött, a vert sereg megfogyatkozásával és lankadtságával egyre rövidebb és kedvetlenebb utakat jár be és egyre eredménytelenebbül.

„*Kiadó azonnalra, megosztva is*” — rikít a lezárt, sötéten hallgató, nehézvasalású üzletajtón a felirat. És az öblös raktárak mélyén vásznak és szövetek roppant halmai alatt mintha valami nagy halott pihenne.